

תעלומת הרצח בוונציה

כתב: צבי בן-צור ע"ס עדותו של איתן יעקבסון¹

לצד היסטוריה בעלת חשיבות לאומית, "מספקים" מפעלי ההעפלה והרכש גם אפיזודות וקוריוזים מעניינים ולפעמים אף משעשעים, לפחות במבט לאחור. להלן אחד מהם הקשור למפעל הרכש.

ביוני 48 שהו בוונציה מספר פעילי רכש נשק בהקשר להפלטתן ארצה של ספינות שנרכשו באיטליה עבור חיל הים, ביניהם מייק הררי – מפקד הגדעונים (אנשי קשר האלחוט ברשת 'גדעון' של ההגנה) באיטליה ומי שלימים התפרסם כראש אגף "קיסריה" במוסד ומפקד "מבצע זעם האל" בשנות ה-70 – ואיש הפלי"ם איתן יעקבסון. שעה קלה לאחר שאחת הספינות הפליגה לדרכה, הכניס מייק את ידו לכיסו וגילה לתדהמתו שהגבישים למשדר ע"ג הספינה נמצאים אצלו בכיס והוא שכח למסור אותם לגדעוני ההפלגה – "פשלה" רצינית שמשמעותה הייתה חוסר אפשרות לתקשר עם הספינה בדרכה! המצב חייב תיקון ומייק שלח מיד את איתן עם סירת מנוע מהירה (MOTOSCAFO) שכורה ע"מ לדלוק אחרי הספינה ולהביא אליה את הגבישים הנשכחים. איתן ונהג הסירה האיטלקי יצאו לדרך, אך בגלל מזג האוויר והים הסוער הנהג החליט לחזור ולא עזרה אפילו הצעת כסף נדיבה במיוחד. חזרה בוונציה פרשת הגבישים הסתיימה בטוב: גדעוני ההפלגה גילה מהר מצידו את הבעיה, הספינה שבה על עקבותיה לוונציה והוא קיבל ממייק את הגבישים. אבל במקביל התפתחה פרשה חדשה...

למחרת היום לפנות ערב, כאשר איתן ומייק עשו דרכם חזרה למלון בו שהו, מיהר לקראתם הבן של בעל המלון והזהיר אותם שהמלון מלא באנשי משטרה שמחכים לבואם על מנת לעצרם. העיתון שהראה להם הציג את תמונת הסירה ששכרו עם גופת הנהג מונחת עליה מגואלת בדם. בעיתון גם התנוססו תמונותיהם תחת הכותרת "הרוצחים" והופיעה הידיעה לפיה המשטרה מחפשת "פלסטינזה" (הכינוי אז באיטליה לפליטים יהודים) שרצחו באכזריות את נהג הסירה מאחר ולא הסכים לעבוד איתם בהקשר לעסקאות נשק מפוקפקות. המצב היה נורא: אנשים במעמד (שהיה אגב מזויף) של פליטים אורחים במדינה מבוקשים באשמת רצח של אזרח מקומי, וגרוע מזה, נשקפת סכנה למפעל רכש נשק לאומי שהתנהל באיטליה תוך "עצימת עין" מצד השלטונות. מי יודע, אולי הרצח היה פרובוקציה מתוכננת של גורמים עוינים על מנת לחבל בפעולות רכש הנשק למלחמת העצמאות. מה עושים? איתן ומייק הגיעו למסקנה שלאור חומרת המצב עליהם ראשית ליצור קשר עם עדה סירני, מי שעמדה אז בראש פעולות הרכש באיטליה, ממקום מושבה ברומא. לצורך כך מייק, הבכיר שהכיר את עדה היטב, היה אמור לברוח מוונציה לרומא, ואיתן היה אמור להסתתר בוונציה ולחכות להתפתחויות.

מייק אכן הגיע למחרת לרומא בשלום ונפגש עם עדה. עדה יצרה קשר עם שר הפנים האיטלקי שהיה מכר אישי שלה והוא הבטיח לה שהעניין יסודר, המשטרה כבר בעקבות הפושעים האמיתיים, אך בינתיים על מייק ואיתן להסגיר את עצמם למשטרת וונציה כי רק היא מוסמכת לזכות אותם פורמאלית ובכך לשים קץ לפרשה.

איתן בינתיים מצא בוונציה, בסיוע איש קשר מהקהילה היהודית שם, מקום מחבוא ב...בית זונות מקומי. לאחר שמייק חזר הסגירו השניים את עצמם למשטרה המקומית. מבחינתו של איתן ההסגרה התפתחה לגמרי לא בכיוון שציפה לו. להלן תיאורו את שהתרחש: "מיד עם הגעתי 'התלבשו' עלי שלשה שוטרים גברתנים שהחליטו שיש להם כאן הזדמנות פז להצטיין בפענוח הרצח הנוראי ... בקיצור, עברו עלי מספר שעות נוראיות, כשהם מכים אותי באכזריות מכות יבשות באלות גומי ומנסים לגרום שאודה ברצח. הסיוט נמשך כנראה עד שהתעלפתי". כשאיתן התעורר למחרת בבוקר הכול השתנה: הוא הובא לפני מפקד המשטרה במקום שהתנצל בכנות על "התקרית" ובישר לו שהוא זוכה מאשמת הרצח אם כי עליו לעזוב את איטליה תוך 24 שעות.

¹ [הקש כאן](#) לעדותו של איתן יעקבסון עליו מבוססת הכתבה

מייק לעומתו הוחזק בכלא עוד מספר ימים מסיבה לא ברורה. אולי בגלל שעדה התייצבה בוונציה והכריזה שלא תעזוב עד שישוחרר, לא רק שלא הוכה אלא ששיבתו בכלא התנהלה בתנאי "דה לוקס", עם סוהרים שיוצאים מגדרם על מנת להנעים עליו את שהותו, כולל הבאת ארוחות גורמה לתאו ממיטב המסעדות בוונציה. מייק אף סיפר שערב שחרורו הוא הוזמן לסעוד בחברתו של מנהל הכלא...

"הפושעים" בזירת הרצח (מימין: איתן, מייק, יעקב ארנון)